

چرخ پیشران ها در چاله رکود

نفت وگازو مسکن به‌عنوان موتورهای محرک اقتصاد، در بهار عقب نشستند؛ با این تفاوت که دومورد نفت وگاز بیشتر زیر فشار محدودیت‌های خارجی قرار گرفتند و مسکن در بن بست سیاست زمین گرفتار ماند

محمد حقگو
economice@khorasannews.com

انتشار تازه‌ترین گزارش مرکز آمار ایران از حساب‌های ملی فصلی، تصویر شفاف و تکان دهنده‌ای از وضعیت اقتصاد کشور در فصل بهار ارائه می‌دهد. بر اساس این داده‌های رسمی، رشد محصول ناخالص داخلی به قیمت ثابت سال ۱۴۰۰ در سه‌ماهه نخست سال جاری با احتساب نفت منفی ۱۰.۱ درصد و بدون احتساب نفت منفی ۴.۶ درصد بوده است. این ارقام که در بطن شرایط خطر منطقه‌ای، تنش‌های بیرونی و فضای نااطمینانی حاکم بر متغیرهای کلان به ثبت رسیده، نشان می‌دهد اقتصاد در بهار امسال با انقباضی عمیق و فراگیر مواجه شده است.

به گزارش خراسان، بررسی جزئیات رشته‌فعالیت‌ها در این گزارش گویای آن است که سنگینی این سقوط بر دوش چند بخش راهبردی افتاده است: در صدر جدول ریزش‌ها، رشته‌فعالیت «استخراج نفت خام و گاز طبیعی» با افت شدید منفی ۲۶.۴ درصد قرار دارد که همراه با ریزش ۲۱.۳ درصدی «توزیع گاز طبیعی»، گروه صنایع و معادن را به منفی ۱۴.۷ درصد کشانده است.

در سوی دیگر، ارزش افزوده بخش «ساختمان» نیز رشد منفی ۶.۴ درصد را ثبت کرده است. این رقم به همراه رشد منفی ۹/۷ درصدی در ماشین آلات، نرخ رشد کل سرمایه‌گذاری را به منفی ۸/۴ درصد رسانده است.

در این میان، تنها نقطه اتکای مثبت در میان بخش‌های عمده، «گروه کشاورزی» است که احتمالاً به مدد بارش‌های نسبتاً بهتر و شرایط مساعد محیطی، رشد مثبت ۲.۳ درصدی را رقم زده و مسیر خود را از روند کاهشی کل اقتصاد جدا ساخته است.

علاوه بر این، افت ۴.۸ درصدی گروه خدمات – که سهم مهمی در تولید و اشتغال کشور دارد – نشان می‌دهد دامنه انقباض به نفت و صنعت محدود نمانده و بخش بزرگی از فعالیت‌های خدماتی را نیز در بر گرفته است.

با این حال، از منظر اقتصاد سیاسی می‌توان

بر دو کانون راهبردی این انقباض تمرکز کرد: نخست زنجیره نفت و گاز و دوم مسکن و ساختمان. **نفت و گاز در معرض تحریم و محاصره** دو پایه نخست – نفت و گاز – دهه‌هاست که در نوک پیکان تحریم‌ها و جنگ اقتصادی دشمن تعریف می‌شوند. سقوط ۲۶.۴ درصدی استخراج نفت و گاز را می‌توان تا حد زیادی در ارتباط با تشدید گلوگاه‌های صادراتی، موانع نقل و انتقال پول، مشکلات بیمه و حمل و نقل، افزایش ریسک‌های منطقه‌ای و کمبود مزن سرمایه‌گذاری برای حفظ و توسعه ظرفیت تولید تحلیل کرد.

این افت هر چند برای منابع بودجه‌ای و درآمدهای ارزی هشدار جدی است، پدیده‌ای با سهم قابل توجه عوامل بیرونی و تحریمی می‌تواند به شمار رود.

ساختمان؛ پیشران داخلی در سرایشی اما گره کور و پارادوکس غیر قابل چشم‌پوشی ماجرا در پایه سوم، یعنی بخش ساختمان خودنمایی می‌کند. ممکن است در نگاه نخست یک تحلیلگر حسابداری ملی خرده بگیرد که سهم مستقیم ارزش افزوده ساختمان در یک GDP اندک و در حدود ۳ درصد است؛ اما این نگاه، واقعیت زنجیر ه‌های تولید را پنهان می‌کند. ساختمان صنعتی با پیوندهای

عمیق و گسترده پسین و پیشین با بیش از ۱۲۰ رشته‌فعالیت اقتصادی – از فولاد، سیمان، شیشه و صنایع ساختمانی تا خدمات فنی و حمل و نقل – است؛ این پیوندها سبب می‌شود افت ۶.۴ درصدی ساختمان، تقاضا برای محصولات صنعتی و خدمات وابسته را نیز تضعیف کند؛ موضوعی که همزمانی آن با افت ۲۰.۵ درصدی صنعت و کاهش ۵.۲ درصدی گروه صنایع و معادن بدون نفت، زنگ خطری برای زنجیره تولید است.

پدافند خاموش مسکن...

مسئله دوم و مهم‌تر، مقوله «تاب‌آوری جامعه در شرایط جنگی و تحریمی» است. بخش مسکن، بخشی است که عمده نهاده‌های بنیادین آن – از زمین و خدمات مهندسی تا مصالح ساختمانی و نیروی کار – داخلی است و در مقایسه با نفت و بسیاری از صنایع، وابستگی خارجی بسیار محدودتری دارد.

مهم‌تر از آن، این رکود در شرایطی تحمیل شده که کشور با ناباشت تقاضای واقعی سرپناه و بهر دست و سهم هزینه‌های مسکن در سبد معیشت خانوارهای مستاجر، به‌ویژه در کلان‌شهرها، به ۵۰ تا ۶۰ درصد نیز رسیده و مستاجران را در منگه‌ای نفسگیر قرار داده است. در شرایطی که جبهه تحریم‌های خارجی امکان توسعه صادرات نفت را محدود کرده، د کترین دفاع اقتصادی حکم می‌کرد سیاست‌گذار تمام توان خود را بر پیشران تمام‌بومی مسکن متمرکز کند تا با مهار هزینه سرپناه، خار کیز معیشتی مردم حفظ شود. چرا بخشی با چنین اهمیتی در تاب‌آوری ملی و زنجیره ارزش تمام داخلی، باید همگام با نفت تحریم‌ده دچار افت شود؟

سیاست‌های زمین و مسکن نیازمند بازبینی فوری بخش مهمی از پاسخ معمای فوق را باید در ناکارآمدی سیاست‌گذاری زمین و ساختمان،

ضعف تامین مالی و انحراف الگوهای ساخت جست‌وجو کرد. سهم زمین در قیمت نهایی مسکن در کشور به حدود ۶۰ تا ۷۰ درصد رسیده است؛ منبعی که توسعه کالبدی و تخصیص آن در اختیار دولت و نهادهای سیاست‌گذار – قسراً دارد. در سال‌های اخیر، تجربه اجرای قانون

نهیض ملی مسکن به جای تکیه بر ساخت خرده مردمی، به اسارت الگوی «مجموع‌سازی انبوه و متمرکز دولتی» در آمد. این رویکرد به دلیل بوروکراسی سنگین الحاق زمین، تأمین پرهزینه زیرساخت‌های آب و برق و فرایندهای فرسایشی پیمانکاری، پروژه‌ها را وارد مار اتنی زمان بر کرد. همزمانی این طولانی شدن فرایند با تورم عمومی، جهش‌های پیاپی قیمت تمام‌شده را به همراه آورد؛ بار مالی سرسام‌آوری که با ار سال پیامک‌های چندصد میلیونی پی در پی، به دوش متقاضیانی از دهک‌های ضعیف انداخته شد که توان پرداخت آن را نداشتند. در کنار این وضعیت، استکشاف آشکار شبکه بانکی و تخلّف از سهمیه قانونی ماده ۴ قانون جهش تولید مسکن (تخصیص ۲۰ درصدی تسهیلات بانکی به مسکن) همراه با انقباض اعتباری سیاست کنترل ترانامه، تأمین مالی پروژه‌ها را قفل کرد. نتیجه محتوم این زنجیره معیوب، موج گسترده انصراف متقاضیان، رکود کارگاه‌ها و نهایتاً انقباض بخش ساختمان در آمارهای رسمی بود.

کشف ۷۵۹ کیلوگرم انواع مواد مخدر در خراسان جنوبی / انهدام ۳۵ باند تهیه و توزیع از ابتدای سال

کیلوگرم مواد مخدر از نوع شیشه و هروئین که از مرزهای شرقی وارد شده بود از بازرسی یک دستگاه تریلی کشف شد و در این ارتباط یک نفر متهم دستگیر و خودروی مذکور توقیف گردید. فرمانده انتظامی خراسان جنوبی در ادامه گفت: همچنین ۵۰ کیلوگرم تریاک از بازرسی یک دستگاه خودروی سواری در محورهای مواصلاتی استان کشف شد که خودرو توقیف و ۳ نفر متهم نیز در این ارتباط دستگیر شدند.

وی در تشریح عملکرد پلیس استان از ابتدای سال جاری تصریح کرد: در اقدامات همه‌جانبه‌ای که در عرصه مبارزه با مواد مخدر انجام شده، از ابتدای سال تاکنون بیش از ۱۱ تن انواع مواد مخدر کشف شده است. در این راستا بیش از ۴ هزار نفر متهم دستگیر، ۳ هزار و ۹۰۰ پرونده تشکیل و ۵۷۹ دستگاه خودرو توقیف شده است.

سردار شجاعی نسب از انهدام ۳۵ باند تهیه، توزیع و حمل مواد مخدر خبر داد و گفت: همکاران ما به رصد

هزار بسته نوشت‌افزار میان دانش‌آموزان نیازمند خراسان جنوبی توزیع شد

جولگیری از ترک تحصیل دانش‌آموزان روستایی استانداد خراسان جنوبی با اشاره به چالش تحصیل در مناطق روستایی، از نقش کلیدی کمیته امداد در مناطق روستایی، از ترک تحصیل خبر داد و گفت: در برخی روستاها به دلیل کمبود جمعیت، امکان ایجاد مدرسه وجود ندارد؛ اما کمیته امداد با فراهم کردن زمینه تحصیل در ۶ مجتمع شبانه‌روزی در سراسر استان، این مسیر را برای دانش‌آموزان روستایی هموار کرده است. این مراکز علاوه بر اسکان، خدمات تغذیه و تربیتی را نیز پوشش می‌دهند. هاشمی با تأکید بر اینکه حمایت‌های کمیته امداد به حوزه تحصیل محدود نمی‌شود، به اقدامات این نهاد در حوزه‌های مسکن، درمان و اشتغال مددجویان اشاره کردو افزود: فراهم کردن زمینه رشد و پیشرفت این دانش‌آموزان، سرمایه‌گذاری برای آینده نظام جامعه است.

پذیرش ۴۰۰ دانش‌آموز در مجتمع‌های شبانه‌روزی محمد عرب، مدیر کل کمیته امداد خراسان جنوبی نیز وسایل نقاشی، دفتر و سایر لوازم التحریر مورد نیاز دانش‌آموز را در بر می‌گیرد که در داخل یک کیف قرار گرفته است. محمدپور با بیان اینکه این بسته‌ها در بین دانش‌آموزان مستعد و نیازمند در سطح استان توزیع خواهد شد، گفت: جمعیت هلال احمر در شناسایی افراد نیازمند نقش دارد و حوزه داوطلبان نیز یکی از وظایف اصلی خود را ایجاد حلقه اتصال میان نیاز نیازمند و توان‌مند می‌داند که خوشبختانه امروز شاهد تحقق این امر هستیم.

مدیرعامل جمعیت هلال احمر خراسان جنوبی ارزش ریالی این بسته‌ها را حدود ۲.۵ میلیارد تومان اعلام کرد و ادامه داد: این بسته‌ها در بین

فرمانده انتظامی استان خراسان جنوبی گفت: بیش از ۱۱ تن مواد مخدر از ابتدای سال تاکنون کشف و ۴ هزار متهم در این رابطه دستگیر شدند. سردار (حسن شجاعی نسب) در نشست خبری با اصحاب رسانه از کشف ۳ محموله بزرگ مواد مخدر در ۴۸ ساعت گذشته خبر داد و گفت: همکاران انتظامی و خادمان مردم در عرصه مبارزه با مواد مخدر در این بازه زمانی موفق شدند ۳ محموله مواد مخدر را در سطح محورهای مواصلاتی استان کشف کنند.

وی با تشریح جزئیات این کشفیات اظهار داشت: محموله اول شامل ۶۲۴ کیلوگرم انواع مواد مخدر از نوع تریاک و حبشیش بود که از بازرسی یک دستگاه کامیون کشف شد. در این رابطه یک نفر متهم دستگیر و خودرو توقیف گردید شد و متعاقباً ۲ نفر از عوامل اصلی مرتبط با این محموله نیز دستگیر که پس از تشکیل پرونده به مرجع قضایی معرفی شدند. سردار شجاعی نسب افزود: محموله دوم شامل ۸۵

هاشمی: بیش از ۹۰ درصد اقلام از تولیدکنندگان داخلی استان تأمین شد / پذیرش ۴۰۰ دانش‌آموز روستایی در مجتمع‌های شبانه‌روزی

آیین نمادین توزیع ۲۰ هزار بسته نوشت‌افزار ویژه دانش‌آموزان تحت پوشش کمیته‌امداد خراسان جنوبی، با حضور استاندار در بیرجند برگزار شد.

سید محمدرضا هاشمی در این مراسم با قدردانی از خدمات کمیته امداد در حمایت از اقشار محروم اظهار کرد: برای تهیه این بسته‌ها نزدیک به ۲۰ میلیارد تومان هزینه شده و نکته قابل توجه، تأمین بیش از ۹۰ درصد اقلام از تولیدکنندگان داخل استان است.

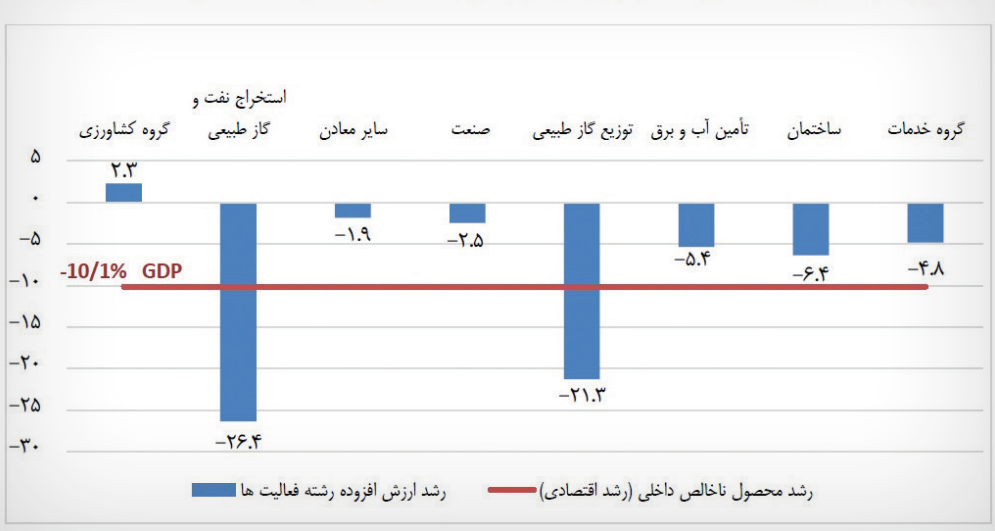
وی افزود: این اقدام علاوه بر حمایت از دانش‌آموزان نیازمند، به رونق تولید و کسب‌وکارهای استان نیز کمک می‌کند. حمایت کمیته امداد از دانش‌آموزان به تأمین لوازم التحریر محدود نمی‌شود و در طول سال تحصیلی در حوزه‌های درمان، امور فرهنگی، مشاوره و حمایت از تحصیل استمرار دارد.

مدیرعامل هلال احمر استان: اجرای طرح «ارمغان مهر» در آستانه سال تحصیلی یک‌هزار و ۷۰۰ بسته کامل نوشت‌افزار به همت یکی از خیرین نیک‌اندیش و داوطلب جمعیت هلال احمر، میان دانش‌آموزان مستعد و نیازمند خراسان جنوبی توزیع می‌شود.

مهدی محمدپور، مدیرعامل جمعیت هلال احمر خراسان جنوبی، در مراسم رونمایی از این بسته‌ها در جمع اصحاب رسانه اظهار کرد: این تعداد بسته نوشت‌افزار به استان خراسان جنوبی اختصاص یافته و امروز مراسم رونمایی از آن برگزار شد.

وی افزود: هر بسته شامل تمامی اقلام مورد نیاز یک دانش‌آموز مقطع ابتدایی است و مداد،

درصد رشد تولید ناخالص داخلی و ارزش افزوده رشته فعالیت‌ها در سه ماهه اول سال ۱۴۰۵

پلای خودخواسته زمین منجمد

از سوی دیگر، انجماد عرضه زمین به مردم برای «ساخت‌فردی، تدریجی و تحت‌ضوابط شهرسازی» سال‌هاست پشت‌دلایلی مبهم از جمله دو توجیه غیرواقعی پنهان مانده است:

نخست، این باور انقباضی که «زمین ذخیره آیندگان است و نباید محدوده شهرها باز شود؛» فرضیه‌ای که با احتکار صنعتی زمین، جهش قیمت سرپناه را به خانواده‌ها تحمیل کرده و عملاً آینده همان نسل و فرزندانش را در فشار اجاره‌نشینی سوزانده است. **دوم،** اتکا به ادعای وجود «۶ میلیون خانه خالی» است که به توجیهی برای انفعال در عرضه زمین و ساخت مسکن جدید بدل شده است. حال آن که با فرض پذیرش این برآورد، بخش قابل توجهی از واحدهای مورد اشاره ممکن است در مناطق با دامنه‌های قیمتی نامتناسب با تقاضای مصرفی قرار داشته باشند یا به عنوان دارایی واحد دوم نگهداری شوند؛ بنابراین، وجود آن‌ها لزوماً به معنای دسترسی خانوارهای کارگری، کارمندی و جوانان به مسکن استطاعت‌پذیر نیست.

بازدید میدانی دادستان شهرستان نهبندان

از شرکت بخش ملی فرآورده های نفتی و جایگاه‌های عرضه سوخت

تأکید بر ضرورت نظارت دقیق بر نحوه عرضه و توزیع سوخت اظهار داشت: هر گونه شیوه عرضه نامتعارف سوخت و تخلفات مرتبط با قاچاق و انحراف در فرآیند توزیع، از سوی دستگاه قضایی و مراجع نظارتی و انتظامی به صورت مستمر رصد خواهد شد. حجت‌الاسلام والمسلمین کاظمی افزود: با افرادی که با سوءاستفاده از شرایط موجود موجب اختلال در روند عادی عرضه سوخت، تضییع حقوق عمومی یا ایجاد نارضایتی میان شهروندان شوند، مطابق قانون و بدون اغماض برخورد خواهد شد.

توزیع برق بیرجند پای کار تأمین برق کنگره ۲۴۰۰ شهید خراسان جنوبی

برای کارکنان صنعت برق دانست و اظهار کرد: تلاش همکاران مدیریت توزیع برق بیرجند بر این است که با بهره‌گیری از حداکثر ظرفیت‌های فنی، تخصصی و تجهیزاتی، زیرساخت‌های مورد نیاز برای برگزاری هرچه باشکوه‌تر این رویداد فرهنگی فراهم شود. مهرداد افزود: با توجه به اهمیت تأمین برق پایدار بخش‌های مختلف محل برگزاری کنگره، تمهیدات لازم پیش‌بینی شده است تا در طول برگزاری مراسم، وقفه یا اختلالی در تأمین برق ایجاد نشود. وی همچنین بر ضرورت رعایت دقیق استانداردهای فنی و ایمنی در اجرای پروژه تأکید کرد و گفت: کیفیت و پایداری شبکه در کنار سرعت اجرای عملیات، از اولویت‌های اصلی مدیریت توزیع برق بیرجند در آماه‌سازی زیرساخت‌های برق محل برگزاری کنگره است. مدیریت اجرایی، تجهیزات نصب‌شده و شبکه‌های احداث‌شده را بررسی کرد. بسنج ظرفیت‌های فنی برای تأمین برق پایدار مدیر توزیع نیروی برق شهرستان بیرجند با اشاره به اهمیت برگزاری کنگره ۲۴۰۰ شهید خراسان جنوبی، خدمت‌رسانی در حوزه ایثار و شهادت را توفیقی ارزشمند

مدیرعامل شرکت گاز خراسان جنوبی؛

۴ دانش آموز، یک معلم و ۳۶ مدرسه استان خراسان جنوبی برگزیده طرح ملی «همیار گاز» شدند

وی با تأکید بر اهمیت آموزش در سنین دانش‌آموزی اظهار کرد: فرهنگ مصرف بهینه انرژی از دوران کودکی و نوجوانی شکل میگیرد و دانش‌آموزان می‌توانند با انتقال آموخته‌های خود به وسیع ظرفیت‌های فنی و عملیاتی الگوی مصرف داشته باشند. مدیرعامل شرکت گاز استان در پایان از دانش‌آموزان، معلمان و مدیران مدارس استان دعوت کرد تا در سال جاری نیز با حضور و مشارکت فعال در سامانه همیار گاز، در برنامه‌های آموزشی و فرهنگی این طرح شرکت کنند و با ارائه فعالیت‌های خود، در ترویج فرهنگ مصرف‌ایمن و بهینه‌گازطبیعی سهیم باشند.

مدیرعامل شرکت گاز استان خراسان جنوبی از کسب عناوین برگزیده توسط ۴ دانش‌آموز، یک معلم و ۳۶ مدرسه استان در طرح آموزشی «همیار گاز» خبر داد. در آیین توزیع جوایز، مدیرعامل شرکت گاز استان خراسان جنوبی گفت: در ارزیابی طرح آموزشی همیار گاز، ۴۰ دانش‌آموز، یک معلم و ۳۶ مدرسه از استان خراسان جنوبی در سطح کشوری به عنوان برگزیده انتخاب شدند.

وی افزود: این طرح در سطح کشور نیز با انتخاب ۱۷۷ دانش‌آموز، ۱۰۰ معلم و ۵۲۸ مدرسه برگزیده همراه بوده است که حضور پرشور مدارس، معلمان و دانش‌آموزان خراسان جنوبی در این جمع، نشان‌دهنده مشارکت مطلوب